

KIÁLLITÁSI ÉRTESÍTŐ.

Előfizetési ára:

A kiállítás tartamára 2 frt.
Egyes szám 7 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben
s a dohánytözsden.

A PÉCSI ÁLTALÁNOS MŰ-, IPAR-, TERMENY- S ÁLLATKIÁLLITÁS

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK NAPONKÉNT.

Hirdetési árak:

10-szeri hirdetésnél 1 hasábon
1 pelt sor 5 kr.
5-szeri hirdetésnél 6 kr.
1-szeri hirdetésnél 8 kr.

Minden hirdetéshez 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Szerkesztőség:

Király-utca 14. sz.

Szerkesztik és kiadják:

Feiler Mihály,
Haksch Lajos,

Lenkei Lajos,
Várady Ferencz.

Kiadóhivatal:

Király-utca 14. sz.

Polgártársak!

Derék szomszédvárosunk, Eszéknek polgárai kiállításunk meglátogatása céljából f. hó 26-án d. e. 10 órakor külön vonattal tömegesen fognak városunkba érkezni.

A kiállítási bizottság elhatározta, hogy azon kiváló érdeklődés viszonzásául, melyet Eszék városa kiállításunk s így városunk irányában is ez alkalommal tanusít, az érkező vendégeket ünnepélyes fogadtatásban részesíti.

Miután pedig e mozzanat fényét és jelentőségét semmi sem emelné inkább, mint hogyha városunk t. polgárai fogadtatásukra minél nagyobb számmal jelennek meg: fölkerjük Pécs sz. kir. város összes polgárait, hogy érkező vendégeink tiszteletére a vasuti állomásnál minél tömegesebben összegyűlni sziveskedjenek.

Pécs, 1888. augusztus hó 25-én.

A kiállítási elnökség.

Gazdasági gépek.

Pécs, 1888. augusztus 25.

(V.) Tegnap és tegnap előtt tartottak különböző gazdasági gépekkel kísérleteket a sertéshizláló mellett s a kísérletek, mondhatni, igen jó sikerrel folytak le. Aki ezuttal meggyőződést szerzett magának az egyes gépek hasznavehetőségéről, cél- és okszerű szerkezetéről s előnyeiről, az befogja látni, hogy mily nagy fontossággal bírnak a gépek a mezei gazdaságban. Manap már alig képzel-

hető mezei gazdálkodás a legkisebb arányban is, gazdasági gépek nélkül. A kor rohamosan halad, a fejlődés korát éljük s lépést kell tartanunk a kor előre törő szellemével, különben visszahanyatlunk. Aki nem halad, az elmarad.

A találékony ész folytonosan kutat és keres, míg újabb és újabb vívmányokkal igyekszik megkönnyíteni az emberi nyers erő munkáját s különböző gépek létesítése által lehetővé teszi, hogy kevesebb emberi erővel is nagyobb munkát vagyunk képesek végezni s emellett a gép gyorsaságával időt is nyerünk. Időt és erőt takaríthatni meg a gépekkel s ez az ember életében rendkívül nagy jelentőséggel bír.

Amerika, a gépek hazája, vagyoni jólétét, boldogságát gépeinek s gépei által végzett munkájának köszönheti. Amerika az egész világot elárasztja termékeivel, vele versenyezni, úgyszólván képtelenség, mert ami Amerikából kerül hozzánk, az mindig olcsóbb és mégis több gyakorlati értékkel bír, mint Európa, a művelt nyugot államainak bármely hasonló természetű terméke. S mindez a gyors fejlődésű amerikai gépeknek s munkájuknak tudható be.

Hogy a gépekkel az emberi erő nem versenyezhet, az minden kétségen kívül áll s hogy a magyar gazdaközönségnek is azon kell lenni, hogy a szükséges gazdasági gépeket beszerezze s a régi primitív eszközöket stutba vetve a legújabb vívmányu és gyakorlati hasznu gépekkel munkálkodjék, az is bizonyos, mert csak így lehet, ha egyáltalán lehet boldogulni, amint hogy kell is,

hogy lehessen eredményt elérni a mezei gazdaság terén.

A nagyobb gazdák hamarosan belátták a gépek nagy szükségességét s ma már minden valamire való gazdaságban találkozunk különböző modern-gépekkel, sőt a középbirtokosoknál is gyakran láthatni egy-egy jó szolgálatot tevő gépet; csak a magyar kisbirtokosok azok, akik még mindig idegenkednek a gépektől.

Élénken emlékezünk rá, hogy még ez előtt 20—25 évvel csuda volt, ha egyik-másik községben valamelyik egész telkes gazda rá adta a fejét, hogy egy szelelőrostát vett meg. Bucsujáró hely lett a pajta, ahol a rosta állott. Ma már, hála Istennek, minden faluban, minden nagyobb gazdának van szelelő-rostája, mert belátták lassanként, hogy mégis csak hamarabb meg könnyebben is megy, ha egy ember fölönti a szemetes magot a garatra, a másik meg a gépet hajtja. mintha szelet kellene várni, lapátonként felszórni, azután meg egy egész ház népével napokon át rostálgatni, csurgatni a szemet, mig kitisztul.

Leghamarabb a német községek szeméi nyíltak ki nálunk Baranyában, ami különben határozott tény, hogy nálunk a német községek vezetnek legrendszeresebb, legjobb gazdaságot. A németek már tovább mentek a szelelő rostánál is, van cséplőgépük, kerek-borsajtójuk stb. A magyar gazda még mindig sajnálja „masinára” adni a pénzét. Nem kell neki. Ugy okoskodik, hogy az apja is megvolt nélküle, hát a fia is ellehet anélkül. Pedig nem úgy áll a dolog. Az mondhatja csak meg, hogy minő

TÁRGZA.

A „Pécsi dalárda” Pancsován.

A „Pancsovai férfi-dalegylet” f. hó 19—22. napjain fennállásának 25. évét ünneplé s egyuttal zászlószentelését tartá. Az ünnepélyre dalegyletiünk is meghívott, mely meghívásnak engedve, a pécsi dalárda 13 tag által képviseltette magát. Daláraink 19-én az esti vonattal indultak el és Mohácson meghálva, 20-án reggeli 8 órakor lefelé induló hajóval mentek Pancsova felé, hova éjfél után 1 órakor érkeztek. Oda érvén, a hajónál üdvözlő küldöttség fogadta őket és a rendelkezésükre álló fogatokon a Weifert-féle fogadóba szállítottattak, hol az ismerkedési estélyt tartó nagy közönség, a pancsovai és vidéki dalárok fogadták. Belépven a terembe, a pancsovai dalegylet jeligéje eléneklésével fogadta, mire daláraink jeligéjük eléneklésével válaszoltak. Az ének után Krensinger Ferencz, egyesületi elnök meleg szavakban üdvözölte dalárainkat, kiknek nevében Reberics Imre köszönte meg a rokonszenves és kitünő fogadtatást.

Ezt követte az ismerkedés és néhány gyűjtő dal eléneklése, melyet viharos „éljen” és taps követett. Végre ki ki a részére kijelölt lakásába vezettetett, hol a nap és est fáradozásait voltak kipihenendők.

20-ikán volt a zászlószentelés. Már reggel 4 órakor a város összes utcáin megfújták a riadót, úgy hogy midőn daláraink 8 órakor lakásaikból kiléptek, már pezsgő élet volt. Az ég, mely a mult nap borult volt és az esőt engedé permetezni, egészen kiderült és a nap mosolyogva sütött a vidékre, mintegy hozzá járulni az ünnepély magasztosságának emeléséhez. A nyilvános épületek és magánházak nemzeti lobogóval voltak díszítve. A zászlószentelési ünnepély azzal kezdődött, hogy az összes dalárok a Wiedmann-féle kerti helyiségben gyülekeztek, honnét zenekar mellett a Ferencz-József-térre indultak. A menetet a pancsovai dalegylet nyitotta meg, közvetlen a pécsi dalárda után pedig következtek a koszorus leányok, számszerint 48-an, végre néhány vidéki dalegyesület. A menet igen szép festői képet nyújtott, melyet nagyban emelt a koszorus leányok egyenlő fehér öltözete és egyenlő piros színű napernyői. A Ferencz-József-térre érvén, megkezdődött a mise, mely egy diszesen kiállított és csinnal épített emelvényen tartatott. A nevezett emelvényen voltak a zászló-anya, illetve helyettese, a koszorus leányok, a város kitünőségei és a dalegyletek képviselői. A mise végeztével a zászló beszenteltetett és ezt követte a zászlószeg beverése. A mondani szokott emlékszavak többnyire német nyelven mondattak, kivéve az államhivatalnokok és a pécsi dalárda magyar jelmondatai, továbbá a szerb lelkész szerb mondása. Nagy hatást gyako-

rolt a kir. törvényszék képviselőjének jelmondata: „Bármily nyelven énekeltek, érzétek mindig magyar legyen!” továbbá a pécsi dalárdáé: „Édes hazánk, kedves dalunk, érted élünk, érted halunk.”

Délután 1 órakor díszbéd volt, mely eszünkbe juttatá a pécsi kiállítás megnyitása napján tartott bankettet, azon különbséggel, hogy a pancsovai nem volt oly drága.

Este 8 órakor a „Trombita” ezimü vendéglő nagytermében, mely nagyságra nézve hasonlít a mi „Hattyu”-termünkhöz, de disz tekintetében még csak összehasonlítást sem lehet tenni a nélkül, hogy a mi „Hattyunk” el ne szégyelje magát, disz-hangverseny tartatott. A terem a szó legszoros értelmében megtelt válogatott, diszes közönséggel. A hangverseny 12 számból állott. Részt vett abban a turn-szeverini, belgrádi, orsovai, pancsovai izraelitai, zimonyi, pancsovai férfi- és pécsi dalárda, mint dalegyesületek, továbbá Cservenka Aurel violincello művész, végre Christian, Merzics és Rizzardini urhölgyek, mint solo-énekesek. A hangverseny egészben sikerültnek mondható. Dalárdánk Erkel „Ébresztő”-jét énekelte, melyet oly viharos taps követett, hogy még egy dalt („Vineta”) kelle énekelnie. Az ottani magyarok meglepődéssel szoritottak kezét dalárainkkal, mondván: köszönjük, hogy a magyar név- és magyar dalnak hazánk e végvárosában is dicsőséget és tekintélyt vívtak ki. Ettől kezdve daláraink a közönség kedvencei lettek, mit azzal bizonyított-

előnye van a gépeknek a gazdaságban, aki egyszer dolgozott velük. Primitív eszközökkel, sok munkaerő, sok idő fecsérelődik el; s maga a végzett munka sem olyan tökéletes, mint a jó gép munkája.

Ezt be kell látni mindenkinek.

Itt az alkalom. Kiállításunk, mondhatjuk igen terjedelmes és választékos gazdasági gépekben, mindenkinek módjában áll csekély áldozat árán megismerni a gazdasági eszközök különböző fajait. Az egyes gyárak képviselői szívesen szolgálnak magyarázattal, fölvilágosítással s a nyert tapasztalat és tanulmány alapján, ki-kí tehetősége és módja szerint választhat ki magának szükségletéhez képest jó és olcsó gazdasági gépeket.

Nem úgy van ma, mint volt régen.

Valamikor, ha gépet akart hozatni a gazda, külföldről kellett hozatnia drága pénzért s még a mellett nagy nehézséggel jutott hozzá. Manap, hála Istennek, annyira fejlődött már a magyar ipar, hogy gazdagabbnál gazdagabb magyar gazdasági eszköz-gyárosok állnak a magyar gazdaságrendelkezésére s a mi szintén lényeges, aránylag nem is drágára tartják gyártmányait s szokás szerint — alkudni is lehet.

Régen zsákban macskát vettek, legfőbb rajzon látták, hogy mit kapnak; ma már minden városban van gazdasági gépraktár — s itt a kiállítás. Hol kell ennél gazdagabb választék.

Ne idegenkedjünk a gépektől. A jó gazdasági gépekkel fölszerelt mezei gazdaságban könnyen és gyorsan megy a munka. A mennyit kiadunk a gépre, száz annyit nyerünk erőben és időben. Azért hát barátkozzunk meg a haladó kor eszméivel; lássák el gazdáink magukat jó gazdasági eszközökkel, gyakorlati hasznú gépekkel.

Kövessük Amerika példáját!

A tanúgy kiállításunkon.

(Folytatás.)

A Dunagőzhajózási társulat másik jelesen vezetett iskolája a szabolicsbányatelepi. Igen szép eredményt tapasztalunk ennek kiállított tárgyainál is. Különösen leköti a szakférfiu figyelmét a nagy gonddal összeállított és négy osztályra kidolgozott részletes tanterv, mely Schmid Boldizsár igazgatótanító műve s az ismert jeles tanférfiu kimagasló szakértelméről tanuskodik.

Ugyancsak e testület másik tevékeny tagja Liebbald Béni jeles gyümölcsészeti vándortanár

tak be, hogy a legszebb kör mindig a pécsi dalárda köré csoportosult. Hangverseny után a pécsi dalárdának külön asztalt rendeltek, hol a városi hatóság előkelőbbjei, az állami hivatalnokok és a pancsovai dalegyesületek képviselve voltak. Itt elemében volt dalárdánk. Az énekben kifogyhatatlan volt. Hoffer tenoristánk a legnagyobb bámulatnak volt kitéve. A fölköszöntések egymást követték, mi a pécsi dalárda által Pancsova közönségére emelt pohárköszöntéssel végződött.

Kedden, 21-én reggeli 8 órakor külön hajón — a belgrádi dalegyesület meghívása folytán — kirándulás tétetett Belgrádba. Ide érkezvén ünneplés fogadtatás volt. Ezután a város nevezetesei szemléltették. A várba fölmenve a legszebb kilátást élvezhették. Daláraink visszapillantottak a multba és elénekelték „Itt törtek össze rabigát Hunyadnak karjai.” Mély, igen mély benyomást tett Belgrád. Megtekintették az új királyi palota belsejét is és innét a királyi kertben rendezett banketre mentek. Az ebéd végeztével külön vonattal kirándulás tétetett Toptschiderbe és Koschutnjakon erdei ünnep rendeztetett. A regényes helyen letelepedve, gyengéd női kezek izletes étellekkel szolgáltak a több százra menő vendégeknek. A sör pedig csak úgy folyt. Megjegyzendő, hogy ekkor a zászlóánya vendégei voltak és hogy az egész nap Belgrádon az italért fizetni nem lehetett, mert az mind a zászlóánya pinczéjéből került ki.

s a „Gazdasági Néplap” szerkesztője négy táblán 48-féle gyümölcsnemesítési módot mutat be, melynek különös megfigyelését melegen ajánljuk a kiállítást látogató gazdaközönségnek.

Ezen kiállítási terem előnyösen kidomborodó része a pécsi Werner-féle jóhírű magán leánynevelő és tanintézet. Egy tekintet elég, hogy annak izléses elrendezéséről meggyőződjünk. De behatóbban vizsgálva ez intézet írásbeli dolgozatait és rajzait, versenyképességét minden tekintetben igazolva látjuk, de a melyekből az is kitűnik, hogy ott az intézet régi jó hírnevének állandósításához jeles tanerők működnek közre. Különösen ki kell emelnünk a kézimunkaoktatás eredményét, mely hasznosság és izléses összeállítás tekintetében mi kívánni valót sem hagy hátra. Hol oly ügyesen dolgozzák fel a kézimunka anyagát, nem lesz nehéz a fáradhatatlan intézettulajdonosnőnek jövőben a rendszeres kézimunkaoktatást keresztülvinni, a mivel azután csak tökélyesbül az e téreni haladás. Láttunk ez intézet részéről kiállítva még 50-féle maggyűjteményt s különféle kitömött állapotot, melyek mindmegannyi alkalmas tényezői a korszerű módszeres oktatásnak. Az intézettel kapcsolatban van gyermekkert is, hol a fejlesztő kezelés okszerűen hasznos voltáról tanuskodnak a kisdetek apró-cseprő csinos kis Fröbel-féle foglalkoztató munkái.

A terembe menet balra előnyös helyen találjuk a pécsi izraelita hitközség iskolájának kiállított tárgyait. A nagy áldozatkészséggel fenntartott iskola örvendetesen folyton a haladás útja felé tör. Így a lefolyt tanévben is jeles tanerőkkel gazdagodott, mi által ez iskolára hozott áldozat kellő arányban áll az alkalmazott tanítók buzgó törekvésével. Különösen meg kell emlékeznünk a hitközség új iskolájáról, mely ott rajzban látható. A szabatos és hygienikus berendezésű iskola párját aligha találjuk az országban. Dicséretére válik ez a hitközség éberségének, a midőn országosan, ha iskolaépítésről van szó, azt kell hallanunk, hogy rosszak és a célznak kevésbé megfelelők. Kiállítva látjuk még az iskolában követett tantervet és leczkerendet. Az írásbeli dolgozatok különös nagy elismerést érdemelnek, nemcsak a külsőre nézve, hanem gyakorlatosságra is. Ha tekintjük, hogy ott a 3. és 4-ik leányosztály együtt van, úgy azok munkái csak az illető osztálytanító kiváló tehetsége- és szorgalmáról tanuskodnak. Ugyanez áll az első és második kombinált leányosztályra nézve is.

A kézimunka is szépen van képviselve. Látszik, hogy az illető tanítónő sokat fáradozott. Láttunk sokféle csecsebecsét, de legkevésbé vannak képviselve a hasznos és czélszerű dolgok. Látszik, hogy a kézimunkánál a szülők befolyásolják a tanítónőt, — pedig ezt ép úgy nem szabad megengedni itt, mint más egyéb tantárgynál. S ez nem jól van így, mert kell, hogy itt is bizonyos terv szerint dolgozzák fel az anyagot, mi a népiskolánál csak a hasznos dolog lehet. A csecsebecsüket a mennyire csak lehet, ki kell küszöböl-nünk. Ily tervszerű feldolgozást láthatni a pécsi és pécs-bányatelepi iskoláknál. A helyes módszer

Késő esti órákban az összes vendégek viszsza mentek Pancsovára. Daláraink pedig Belgrádból haza felé vették útjukat. Dalárdánk tehát ismét bebizonyította életvalóságát és érdemeit azzal gazdagította, hogy városunknak és a magyar névnek újabb dicsőséget szerzett.

*

Pancsova város ismertetésére nézve legyen szabad néhány adatot fölemlíteni. A városnak intelligens lakossága van, kik nyelvre nézve németek, szlávok és magyarok. A lakosok száma eléri a huszezeret. Utczái tiszták, egyenesek, szélesek, kövezete jó, járdái téglából vannak kirakva. Alig láthatni alacsony és kis ablaku házat. Mind magas és az egészségügyi követelményeknek megfelelő. Van gázvilágítása, gyönyörű népkertje és tágas tere. Van állami gymnáziuma, áll. polgári férfi, áll. felső leány, áll. népiskolája, mely intézetekben a tannyelv magyar; van továbbá községi német és szláv tannyelvű iskolája. Az áll. nép-, felső nép- és polg. iskolákban működő tanerők száma az 50-et meghaladja. Az állami iskolák költségvetése — eltekintve a gymnásium költségvetésétől — 52 ezer forintot tesz. Az állami iskolák- és állami hivataloknak köszönhető, hogy a magyarnyelv, habár lassan is, de folytonosan terjed. Magyar érzelemről tanuskodik a következő két emléktábla is, mely a Ferencz József-tér két oldalán van fölállítva.

elsajátítása oly ügyes és buzgó tanítónőnek, mint Kaufer Gizella k. a. nem lesz nehéz feladat.

A pécsi Liebscher Vilma-féle leánynevelő és tanintézet kiállított tárgyairól a kitartó szorgalom s az izlés finomsága tükröződik, hol oly kivitelű kézimunkákat láthatni, melyek az elemi népiskola keretét túlszárnyalják. Kár, hogy a tárgyak elzárt szekrényben állítottak ki, mely a hatás előnyét egyáltalán nem segíti elő. Ugy látszik, a fiatal, de jeles tulajdonságokkal felruházott intézettulajdonosnő a hatásos kiállítás rendezése tekintetében hiányában van a gyakorlatnak s nem volt, a ki őt a nyílt és asztalon való kiállítás tetszősebb előnyéről meggyőzze. Mindezt azon meggyőződésünk mondatja velünk, a melylyel bírnunk a kisasszony kitűnő iskolája felől, a midőn az évi záróvizsgákon meglepő jeleivel találkozunk a szorgalomnak és paedagogiai tapintatról tanuskodó rendszeres működésnek. Ezen szerény megjegyzésünket szükségesnek tartottuk elmondani, hogy ezáltal a jónevű tanintézet vezetőjének figyelmét csekélynek látszó ugyan, de mégis fontos körülményre irányítsuk és ezáltal az intézet tökéletesedését előmozdítsuk. Hiszszük, hogy a t. intézettulajdonosnő sikerült meggyőződjünk és nekünk adva igazat, a jövőben utmutatásunk szerint fog eljárni.

A siklósi polgári fiúiskola is kellőleg képviseltette magát kiállításunkon. Küldtek be írásbeli dolgozatokat, melyekből a gyakorlati jártasság és dicsérendő módszer tűnik ki. Továbbá szabadkézi és mértani rajzokat szintén megfelelő kivittel. Hasonlóképp a számtani munkálatok is a növendékek jártasságára vallanak, mi a szaktanár képesességét igazolja. Van több csinosan készített jegyzék minta is. Azonkívül beküldték az iskola fénykép- és alaprajzát. Nevezetes, hogy ez intézet vagyona a 130 ezer forintot meghaladja.

A Pammer-féle siklósi magán leányiskola igen szép és díszes tárgyakkal ékesítette a fölső kiállítás ezen termét, u. m. fehér himzés, csomózás és horgolással különböző hasznos dolgok készítették. Itt is meg kell jegyeznünk, hogy kár, miként egyéb iskolai munkálatokkal vem vettek részt, mert így teljesebb képet nyert volna az iskolai kiállítás jellege.

A pécsi szőlőkivitel érdekében.

Asztali szőlőink évről-évre messzebb és messzebb fekvő forgalmi helyekre jutnak el. Ugyanoly arányba gyarapodnak az új szőlővessző ültetvények ezen kellemes és zamatos gyümölcsből a Mecsek déli fekvésű lejtőin, mert a bevétel ezen kedvelt gyümölcsért legalább kétszer akkora, mint midőn a szőlőt kiperéseljük s belőle bort készítünk.

Az oroszlanysz rész ezen többletből az ültetvényesnek jut, mi őt meg is illeti. Utána jön a szállító, mint közvetítő; ezt követi a kosárfonó és szőlőpásztor, továbbá a posta- és távirtdahivatal és a vasutak.

Ha a szőlőkosarak tartalmukkal s értetlennül érkeznek meg kitűzött helyekre, akkor

I.

Szent László Magyarország legnépszerűbb, leglovagiasabb királya s nagy törvényhozója, a keresztény hit és tiszta erkölcs, a kegyesség és igazságosság, a vitézség és méltóság ragyogó példányképe dicső emlékének, ki 1092. évben, kora tavaszszal a Kopulcs vezérlete alatt szövetekezett Kún és Besenyő ellenséget, midőn a magyar foglyokkal és zsákmánnyal az Aldunán átkelni készült, itt a Temes partján diadalmasan legyőzte s a hazát fölszabadította. — Hálás kegyelettel emelte a pancsovai Gromon Dezső magyarnyelv-terjesztő egyesület.

1887.

Hunniának szent királya,
Ki után hű néped vágya;
Óh ne engedd Hunniának
Szép határát birni másnak.

II.

IV. Béla magyar király emlékére, ki 1243. táján Pancsova várát a tatárok ellen újra építteté és megerősíté.

Hazafias kegyelettel emelte a pancsovai Gromon Dezső magyarnyelv-terjesztő egyesület.

1887.

beküldik az értük járó összeget dicsérettel együtt s leggyakrabban még további megrendelés is történik.

Ha azonban a kosarak tartalma — mi gyakran megtörténik — összezuzott állapotban érkezik meg, mialatt egyszermind az erjedési folyamat is beállt, akkor nemcsak a pénzösszeget nem küldik be érte és dicsérő szavak helyett a korholás és becsmérlés hangján szólnak, hanem mellőzik az ismételt megrendelést, sőt a kapottakat is visszaküldik.

Puhatoljuk most az okát annak, hogy mikép lehetséges, hogy egy és ugyanazon kéz által feladott kosarak közül az egyik sértetlenül, a másik pedig a lehető legzuzottabb állapotban érkezik meg egy és ugyanazon czim alatt? Kutatásaink közben eljutunk csakhamar a feladás helyig a nélkül, hogy a szőlőkosár tartalmának megsértőjét feltaláltuk volna, de a feladáshelyen már a falra találjuk festve az ördögöt, mint az nálunk Pécsen is megtörténik, de hogy is lehetne máskép? A kinek már alkalma volt egy októberi napon a postafeladó-hivatalban a sürgést-forgást látni, az nem csodálkozhatik azon, ha hallja, hogy sok szőlőkosár tartalma teljesen élvezhetetlen állapotban érkezik meg kitűzött helyére. De hogy is lehetne ez máskép? Hisz a szőlőkosarak feladói közé nyomulnak a t ö b b i e k is, kik csomagjaitkat szintén föl akarják adni. A postaszemélyzet gőzerővel működik, nagy verejtékcseppek folynak le arczaikon, mert közelg a pillanat, melyben a postakocsi a vasutállomáshoz megy. Lehetséges-e ily körülmények között, hogy a szőlővel kiméletesen és kellő óvatossággal bánjanak? Semmi esetre sem.

A szőlőültetvényes- és közvetítőnek, a posta-, táviró- és vasuti hivataloknak érdekükben fekszik, hogy szőlőkivitelünk fokozódjék, nem pedig csökkenjen.

Nem volna-e tehát észszerű, ha ezen közhasznú cél elérésére október 1-től november végéig terjedő időtartamra egy időleges postafiók állítatnék föl csupán a szőlőküldés céljából a vasuti állomásnál, melynek létesítésére kiállításunk befejezte után kétség kívül több csinosan kiállított eladó sátor volna kapható, melyekben a kosarak tömegesen felvehetőek volnának és sértetlenül lehetne azokat tovaszállítani. A feladók kosarait óvatosan juttathatnák el a sátorig, a sátorból a vasuti kocsihoz való átszállítás pedig már semmi kárral nem járhatna.

J—s I.

Körjárat a kiállítási területen.

(Folytatás.)

A kocsigyártó-ipar kiállításunkon igen gazdagon van képviselve. A mint a kocsik csoportjához jutunk, meglepetésszel látjuk a szebbnél szebb kocsik egész sorozatát. Legelső helyen áll Kronászt György varasdi kocsigyáros nyitott phaetonja. Díszes, könnyű kis kocsi, sárgán fényezett fából, trabszin szövettel bevonva. Ez az egyedüli kocsi a kiállítottak közt, mely tengely-olajozó készülékekkel van ellátva. Az új szerkezetű olajozó a régiektől eltérő s javított készülék, Kronászt saját találmánya. Az a különös előnye van, hogy az olaj nem csepeghet ki belőle s ezenfelül soha, semmi körülmények közt se csavarodhatik le magától a tengelyről.

Hasznos János pécsi kovácmester is igen csinos kocsikat állított ki.

Reichenauer József pécsi kocsigyártó fődeles, zöldbevonású, sárga kocsija igen tetszetős. Fia, Imre, még csak 17 éves, szintén készített a kiállításra egy kis magyar hajtó (jucker) kocsit, mely nem csak izléses, de erősnek és tartósnak is látszik lenni. A fiatal iparosnak becsmérlésére válik.

Szingstein Jakab villányi, szánát állított ki. Egészen új szerkezetű. Két részből áll, külön van a hátuljának s külön van az elejének talpa. Ez által az az előnye a rendes szánok fölött, hogy nem faral, következésképen nem egy könnyen dül föl.

Elversz Nándor karancsi bérlő „Champion” amerikai gazdasági 2 kerekű kis kocsiját állította ki. Az egész kocsi 85 kiló.

Atanász Crestic Eszékről egy Noe-idejéből való nagy utazó bárkát, akarjuk mondani batárt állított ki. Hát biz' ezt kár volt kiállítani.

Timár János szegvárdi kovácmester is szebb kocsit állíthatott volna ki.

Reinhardt János pécsi kocsigyártó fődeles phaetonjáért dicséretet érdemel.

Péterfai Eördög Lajos pécsi kocsigyártó a legcsinosabb kocsikat állította ki. Öt kocsija van a kiállítás, 2 fődeles phaeton, 1 nyitott magyar hajtó (jucker) és 1 női nyitott phaeton. Igazi díszkocsik, valódi kiállítási darabok. A vastengelyeket kivéve a legkisebbke darab is pécsi munka, a kiállító gyártmánya. Finom izléssel vannak összeállítva, szép és gondos munka látszik meg mindegyiken. Kiváló előnyük, hogy mind rövid állításuk s könnyűek. Péterfai Eördög kocsigyártó üzlete 12 év óta áll fenn s igen jó hírnévnek örvend. Az általa gyártott kocsik nemcsak itthon, de a szomszédos megyékben is elvannak terjedve. Boszniából is kapott megrendeléseket. Mindez csak azt bizonyítja, hogy jó gyártmánya van Eördögnek. Legutóbb az országos ipartársulat érdemeinek elismeréséül ezüst éremmel lón kitüntetve. Ez oly elismerés, amelyre méltán büszke lehet.

Igen szép kocsikat állított ki Mayer V. kaposvári kocsigyártó. Öt drb., mindegyik díszkocsi.

Ifj. Sándor Ferencz Körmendről sajátosság szerkezetű toronyórát állított ki. Az óra önműködő olajozó gépezettel van ellátva. Az 1887-iki vas megyei iparkiállításán aranyéremmel lón kitüntetve.

Herczeg Lajos pécsi gőzzel berendezett rézgyára, mely 1882-ben alapított s ez időszereint 12 segéddel dolgozik, igen szép kollekeziót állított ki. A fiatal s törekvő gyárosnak van két sajáttalálmányu és szabadalmazott műve a kiállított tárgyak közt: egy hordózára és 1 övegezett borszivattyuja, mely utóbbinak kiváló előnye, hogy a szelepek működése folytonosan látható. Figyelemre méltók kutszivattyui, melyeket az egész országban 12 frtjával árulnak, Herczeg ezeket hasonló, vagy még jobb minőségben 8 frt 50 krért adja. Tehát olcsóságánál fogva is versenyképes. Nagyválasztéku lószerszám-cikkei 25%-kal olcsóbbak, mint az országban bárhol. Ezt nevezük aztán iparnak; az ilyen versenynek van jövője. Állított ki még rézmérlegeket, mozsarakat, vasalókat, vasuti harangjelzőket stb. A cséplőgépekhez való, ércből készült s úgynevezett „perselyjei”-t úgy készíti, hogy rendszerint 2 évi kezeséget vállal értük. Schnierer miniszteri tanácsos, itt léte alkalmával s Kardos Kálmán főispán, majd dr. Dulánszky Nándor püspök kiállítási körútja alkalmával igen elismerőleg nyilatkoztak a fiatal gyáros és kiállított gyártmányai fölött.

Ganz és társa budapesti nagy gépgyáros cég különböző örlő-gépeket állított ki az iparsarnokban.

Az osztrák-magyar Fairbanks-társaság különböző mázsáló mérlegeket állított ki Budapestről.

A ló-kiállítás katalógusa.

1—8. Gróf Draskovich Iván bar.-sellyei uradalom, Sellye. Holló 12 éves, Bársony 15 é., Büszke, Olasz 10 é., Osman, Basil 1 1/2 é., Harza 1 1/2 é., Othello 1 1/2 é. 9—12. Gróf Apponyi Sándor, Lengyel. Lelkem 5 é., Gyémánt 4 é., Miramar 3 é., Kétes 3 é. 13—15. Elversz Nándor, Karancs. Kalauz 2 é., Vihar 3 é., —. 16—17. Pécsi káptalan, Pécs. Pajzán 1 1/4 é., —. 18—22. Pécsi püspöki uradalom, Pécs. Gidran 3 é., Szellő 3 é., Ráró 3 é., Ráró 2 é., Szellő 2 é. 23—28. Werner János, Nyomja. Codrington 1 1/4 é., Gidran 1 1/4 é., Nonius 6 é., —, Dáma 7 é., —. 29. Kis Sándor, Csuz. Polmody 4 é. 30—31. Pápa István, Csuz. Polmody 2 é., Kесе 2 é. 32—33. Pápa Sándor, Csuz. Lisza 2 é., Villám 4 é. 34. Vég István, Laskó. Exackt 4 é. 35. Pasza József, Laskó. Büszke 4 é. 36—37. Török János, Laskó. Kесе 3 é., Nonius 4 é. 38—39. Ferencz Sándor, Csuz. Gidran 6 é., 6 hónapos csikóval. 40—42. Szabó János, Kopács. Muszka 5 é., Büszke 4 é., Hajnal 3 é. 43—46. Otcoska Géza, Gyula. Ragyesz 7 é., Gyefka 3 é., —. 47. Wenczel János, Szajk. Büszke 4 é. 48. Maul János, Németboly. Büszke 4 é. 49. Werner József, Németboly. Codrington 2 1/2 é. 50. Schneider Ján., N.-Boly. Codrington 3 1/2 é. 51. Bachesz József, Németboly. Codrington 2 1/2 é. 52. Trischler János, Német-Boly, Tündér 6 é. 53. Maul Frigyes, Babarcz, —. 54—56. Schakovitz Salamon, Polaj-pusztá, Csinos 3 1/2 é., Linda 8 é., —. 57. Pollák József, Kémes, Ilka 3 1/2 é. 58. Möricz Ferencz, N.-Harsány, Czéda 4 é. 59. Kis Ferencz, N.-Harsány, Csillag 4 é. 60. Szeke-

res József, N.-Harsány, Csillag 3 1/2 é. 61. Ábrahám Sándor, N.-Harsány, Sürgöny 4 é. 62. Harsányi János, N. Harsány, Héja 2 é. 63. Szám János, N.-Harsány, Csinos 2 é. 64. Kis Szabó József, Kis-Harsány, Bátor 2 é. 65. N. N. —. 66—67. Weber Péter, Magyar-Egereg, —. 68. Medgyesy Ede, Felső-Mindszent, Bravó 1 1/4 é. 69. Egyed Illés, Karancs, —. 70. G. Szabó Pál, Regöl (Tolna), Exakt 3 é. 71—74. Nagy Antal, Velin, —. —. —. 75. Rük János, Vókány, Madár 4 é. 76. Romeisz Gáspár, Vókány, Czilli 3 é. 77. Schweizer Jakab, Vókány, Berta 3 é. 78—79. Mátyás Péter, Sz.-Dienes, Szikra 4 é. —. 80—81. Toka József, Szt.-Dienes, Boyzsr 2 1/2 é. Kozdenko 3 1/2 é. 82—83. Vörös István, Kis-Kozár, 7 éves kancza csikóval. 84—85. Homann János, Kis-Kozár, 7 é. kancza csikóval. 86. Kis Biró György, Kacsóta, 1 1/4 é. 87—88. Kohn és Kästenbaum, Eszék, Caesar 2 1/4 é. Prinz 2 1/4 é. 89. Mérey Mihály, Cs.-Mindszent, Czimbora 3 1/2 éves. 90. Vörös Lőrincz, Cs.-Mindszent, Gidran 2 1/2 éves. 91—99. Nádossy Istv. és Kálm. Szent-Lőrincz, Bánat 14 é. —. Madár 6 é. —. Rea 6 é. Sári 4 é. Teczi 4 é. Jeles 3 é. —. 100—101. Gali János, Beczfa, Nonius 3 é. Erczel 3 é. 102. Kovács János, Beczfa, Soponya 3 1/2 é. 103—104. Remler Jakab, K.-Szekcső, Bátor 5 é. —. 105. Szelmann Henrik, K.-Szekcső, Géza 2 é. 106—108. Bodó János, Gölle (Somogy), Büszke 3 é. Mocskos 3 é. Sárga 3 é. 109—112. Stern Adolf, Pata (Somogy) Szellő 8 éves, Kincsem 2 éves, Lady 1 éves, Czéda 1/2 éves. 113—115. Schlicker testvérek, Szill, Gidran 5 éves, Nonius 4 é. Palestro 4 éves. 116. Szabó János, Szakál (Tolna), Sárga 3 é. 117—118. Csutorás József, Szakál, Exackt 5 é. —. 119. Lembel János, Szulok, Csillag 3 1/2 é. 120—121. Gere János, Kacsóta, Lengyel 4 é. Labonier 1 é. 122—126. Hegedüs János, Velin, Kесе 13 é. —. Nacza 5 é. —. Czimbora 3 é. 127. Tóth János, Helyesfa, Muszka 4 é. 128. Kis János, Szent-Lőrincz, Criterium 2 é. 129—132. Ternovics József Szentkirály, Gidran 2 é., Gidran 2 é., Dinamit 1 é., Piros 1 é. 133—136. Patani András, Szt.-Dienes, Rózsa 5 é. Fekete kancza csikóval, Kесе 10 é. Fekete méncsikóval. 137. Angyal József, Szt.-Dienes, Sárga 2 é. 138—139. Teininger A. H. Hetény, 2 drb. ló. —. 140—142. Krausz Józ. Egerágh, 3 drb. csikó. 143. Pécsi káptalan, Phonograf, 9 éves.

NAPI HIREK.

— **A lókiállítás** ma, vasárnap d. e. 9 órakor nyílik meg a szigeti külvárosi laktanyában.

— **Uj képek.** A felső kiállítás tárgyai ujra szaporodtak és pedig a pécsi főreáliskola képtárával, melyet Irinyi Sándor alapított oly módon, hogy külföldi akadémiákon (Münchenben, Nürnbergben) s itthon természet után festett és rajzolt képeit a reáliskolának adományozta. A képek között van 7 tanulmányfej (4 festmény és 3 rajz), 3 tájkép, 2 állattanulmány, 3 olajfestmény (a karthausi, pécsi rózsák és egy olasz nő, ez utóbbi másolat a nemzeti muzeum birtokában levő eredetiről), 1 redőtanulmány (szénrajz) s végül 2 tájkép, melyek továbbra is Irinyi ur tulajdonát képezik. A képesoport az emeleti folyosó végében van ügyesen elhelyezve és nagy tetszésben részesül.

— **Külföldi hírlapíró Pécsen.** Bük Gyula építész, az ismert keramikus író, Németország első szaklapjainak tudósítója, kiállításunk megzemlélésére városunkba érkezett. Utazásának célja a pécsin kívül a bolognai és barcellonai kiállítások megtekintése.

— **A városi kert létesítése,** melynek eszméjét a lapokban pendítettük meg, általános helyeslésre talált, és ma már bizonyosra vehető, hogy a kiállítási terület fentartása biztosítottan tekintendő. Hogy a szükséges befektetéseket, mely forum fogja eszközölni, azt még majd csak a jövő fogja megmondani, de elvárható, hogy a kiállítási bizottságnak nem lesz ellenvetése, hogyha a jövődelmi többlet ezen célra fog felhasználni. Természetesen legelső teendő volna a szép terület befásítása, mert zöld lomb és arnyas hely nélkül e hely nem felelhet meg azon czólnak, mely egy városi kert megteremtésénél első tekintetben esik bírálat alá. — Meghagyandók volnának az igazgatósági épület, úgy a pavillonok is, és bizonyára e létesítendő városi kert, különösen ha az építendő színház is ide kerül, kedves helyéül szolgálna a pécsieknek. Mint értesülünk, a főispán legmele-

gebb barátja ez eszmének és így a siker eleve is biztosítva van.

— **Elveszett és megkerült csipkekendő.** Ugy a kiállítók, mint a közönség között nagy idegenkedést keltettek azok a hírek, melyek mindjárt kezdetben egyes kiállítási tárgyak eltűnéséről, magyarán: ellopásáról szóltak. Szerencsére: e tárgyak aránylag kis értéket képviseltek. Az étvágy azonban evés közben szokott megjönni, így történt azután, hogy egy enyves kezű individuum, Weisz Jakab hodrusbányai csipkeverő kiállított tárgyai közül, melyek a szinkör karzatán vannak elhelyezve, egy gyönyörű, 150 frt értékű csipkekendőt elcsipet. Weisz Jakab, kinek tárgyai közül egy 12 frtos csipketárgy már előbb szőrnlában eltűnt, a lopást észrevéve, pénteken jelentést tett a rendőrségnél. Lutz István rendőrfogalmazó helyszíni szemlét tartva, egy előtte gyanusnak tetsző nőt vallatóra vett, ki mindent tagadott. A házkutatás föltételesen elrendeltetvén, a nő felügyelet alatt elbocsáttatott. Később Lutz ismét megjelenvén a kiállítás területén, Weisz Jakab jelenté neki, hogy az ellopott tárgyat a tettes vagy megbízottja időközben visszatette helyére s így ez érdekes affaire elintéztetnek tekinthető. Megemlíjük még, hogy a 12 frtos csipke ellopásával egy Kis József nevű kiállítási szolga vádoltatott s el is csapatott, azonban ártatlanul, mert a vizsgálat folyamán megejtett házkutatás alkalmával mit sem találtak nála.

— **Divatcikkek,** pipere áruk, ruházati tárgyak igen választékos gyűjteményét állította ki a jóhírű „Kreiner és Krausz” pécsi divatárú cég. A kiállított tárgyak a „ruházati ipar” szakosztályban, a nőgyelet épületének egy termében, díszes szekrényben vannak elhelyezve és meggyőzően beszélnek a „Kreiner és Krausz” cég finom izléséről, melynek a Király-utczában levő üzlete a legnagyobbak közé tartozik s a melynek berendezése a kiállított tárgyak által a szemlélőben ébresztett jó, véleményt csakis megerősíteni és fokozni tudja.

— **Somogyi Károly szintársulata** e hó 20-ika óta Kaposváron működik, hol Somogyi épügy mint Pécssett saját tulajdonát képező nyári színházat épített. Alig van kisebb vidéki városnak jobb színházlátogató közönsége mint Kaposvárnak, hol esténként megtelik a színház és a pártfogás folyton emelkedik. A társulat is meglehetősen tetszéssel találkozik és az itt megkedvelt tagokat Kaposvár közönsége is csakhamar megszerette. A gazdasági kiállítás céljából saját lényéből kifordított pécsi nyári színházat mindjárt a kiállítás bevégezte után a régi állapotba helyeztetni vissza a kiállítási bizottság, mely Somogyitól a kiállítás tartamára kibérelte a nyári színházat, mely célra igen alkalmasnak bizonyult.

— **Hibaigazítás.** Mult számunkban sajtóhiba támadt „Baranyamégye lótenyésztéséről” című cikkünk végén. Két név hibásan szedetett; ezek: Komposch Alfons és Fadlallah El-Hadad Mihály, mit ezennel helyre igazítunk.

Hirdetések:

„Szalády-kávé”

a birodalom legjobb mellékkávéja.

„Hungária-kávé”

tisztán használva pótolja a drága ázsiai kávét s a mellett mint jóhatású háziszser gyomor- és bélhurut, rossz emésztés s több bajok ellen biztos segílyt nyújt.

A kiállításon (nyári szinkör) megtekinthető.

Pécssett kapható minden előkelő fűszerkereskedésben.

Kiállítási emlékek

és

mindennemű ékszerek

a legnagyobb választékban és legizlésebb kivitelben jutányos áron kaphatók

SCHÖNWALD IMRE

órás és ékszerész-nél.

Kiállított tárgyai láthatók a tornacsarnokban.

Főüzlet: Király-utca, „Hattyu”-épület.

Műhely: Király-utca 38-ik szám.

Ifj. BUDAY

templom-, szoba- és czégfestő

Pécssett, Széchenyi-tér 10.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, mint ajtó- és ablak-festést és fényezést is.

Vidéki rendeléseket pontosan eszközölk.

REISCH JÁNOS

a n. é. közönség figyelmébe ajánlja gazdagon felszerelt

czipész-üzletét

(a Széchenyi és Kis-tér között)

a Sipőcz-féle gyógyszerházzal szemben.

Kaptafa-gyár: Tetye-utca 74.

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Scholtz A. és Fia SÖRCSARNOKA

és

ÉTTERME

a kiállítás területén, a gyermek-kert helyiségében.
Mindennap délben és este cigányzene.

Kedden és szombaton este a

KATONA-ZENEKAR

hangversenyez.

Engel Adolf és fiai cég

fürdő-intézetében

kád- és gőzfürdők

uszó-medenczékkel

— egész napon át rendelkezésre állanak. —

Gyártmányaikból ajánlják:

talajkoczká, mindennemű tölgy- és fenyő-épületfa, kádár- és bognárfa, valamint cémentlemez készleteiket

legjobb minőségben, jutányos áruk mellett.

Zelesny Károly

udvari fényképész

Pécssett, Loewy-féle palota,

az Irgalmasok temploma átellenében.

Mindennemű felvételek a legfinomabb kivitelben.

Kaphatók

a pécsi székesegyház freskóinak fényképei.

14 carton 12 frt.